

Educació musical i visual

Codi: 102036

Crèdits: 9

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500798 Educació Primària	OB	2	A

Professor/a de contacte

Nom: Ruth Ortin Lozano

Correu electrònic: ruth.ortin@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: Sí

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Mar Moron Velasco

Gemma Paris Romia

Berta Menen Ortin

Carmen Carrillo Aguilera

Oriol Mora Romagosa

Joan Lluís Cepria Honorato

Ruth Ortin Lozano

Prerequisits

No s'exigeixen prerequisits per a cursar aquesta assignatura.

Objectius

- Comprendre la naturalesa dels processos artístics (performativa de les arts i música) i els seus recursos per a ser formalitzats.
- Conèixer intervencions educatives en l'àmbit de: imatge, objecte i espai.
- Conèixer els continguts musicals que es treballen a l'etapa primària i algunes aplicacions didàctiques en l'àmbit de la música.

Competències

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Adquirir recursos per a fomentar la participació al llarg de la vida en activitats musicals i plàstiques dins i fora de l'escola.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleeses, potencialitats i debilitats), per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Comprendre els principis que contribueixen a la formació cultural, personal i social des de les arts.

- Conèixer el currículum escolar de l'educació artística, en els seus aspectes plàstic, audiovisual i musical.
- Conèixer i aplicar a les aules les tecnologies de la informació i de la comunicació.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Mantenir una relació crítica i autònoma respecte els sabers, els valors i les institucions socials públiques i privades.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinari).

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir els coneixements curriculars artístics de l'escola.
2. Comprendre el valor de l'educació artística en el desenvolupament de la persona i de la societat.
3. Conèixer i utilitzar recursos tecnològics en les activitats programades.
4. Conèixer, analitzar i produir material didàctic aplicat a l'ensenyament artístic.
5. Estar capacitat per a treballar en equip.
6. Experimentar la música amb relació al context social i cultural.
7. Haver adquirit coneixements i capacitats i habilitats en la dimensió productiva i perceptiva de les arts plàstiques i musicals.
8. Haver desenvolupat coneixements i capacitats crítiques respecte la cultura i l'educació.
9. Haver desenvolupat les capacitats creatives i d'innovació.
10. Portar a terme projectes que incloguin diferents disciplines artístiques en el seu procés.
11. Proposar formes d'avaluació dels projectes i accions de millora de la sostenibilitat.
12. Reconèixer el valor de les arts en la formació de la persona, i el paper fonamental que l'escola té com a responsable d'aquesta condició.
13. Reconèixer les emocions pròpies i dels altres, i el seu valor en l'educació artística a l'escola.

Continguts

Bloc I. Art i educació.

DIMENSIÓ CULTURAL I PERFORMATIVA.

- 1.- L'educació de l'art en el desenvolupament de la persona.
- 2.- Relacions entre art i educació.
- 3.- Contextos històrics, socials i culturals.
- 3.1- La societat audiovisual.

Bloc II. Formació en la pràctica de les arts.

DIMENSIÓ PRODUCTIVA I PERFORMATIVA.

- 1.- El pensament visual i el desenvolupament artístic: procediments i tècniques bidimensionals i tridimensionals.
- 2.- Pràctiques i projectes relacionats amb diferents moviments artístic i contextos culturals.
- 3.- Comprensió i experimentació de la pràctica de l'art com a procés de coneixement.

Bloc III. L'educació visual i plàstica a l'escola.

DIMENSIÓ EDUCATIVA: LA INTERVENCIÓ EDUCATIVA.

- 1.- El currículum d'educació artística: visual i plàstica.
- 2.- Metodologies, processos i estratègies.

Bloc IV. Música i educació.

DIMENSIÓ CULTURAL.

- 1.- La música: art i llenguatge entre els humans i les cultures.
- 2.- La música en relació al context social i cultural.

BlocV. Formació en la pràctica musical.

DIMENSIÓ PRODUCTIVA I PERCEPTIVA DE LA MÚSICA.

- 1.- La interpretació musical a través de la veu i els instruments o materials afins.
  - 1.1.- La cançó com a element bàsic de pràctica musical.
  - 1.2.- Iniciació al gest de direcció.
- 2.- L'escolta de música en el procés de sensibilització i per a l'assoliment de coneixements.

3.- La creació sonora. De la transmissió oral a la codificació.

Bloc VI. L'educació musical a l'escola.

DIMENSIÓ DIDÀCTICA DE LA MÚSICA.

1.- L'ensenyament-aprenentatge de la música.

1.1.- Principis metodològics fonamentals, recursos, materials i estratègies.

2.- La música i les seves implicacions a nivell fisiològic, psicomotors, emocional i cognitiu.

Metodologia

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

SUPERVISADES

- Tutories i altres activitats tutoritzades.

AUTÒNOMES

- Realització de propostes: teoria i pràctica de l'educació artística: música i visual i plàstica.

DIRIGIDES

Presencial en grup:

- Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.
- Plantejament i organització dels exercicis i activitats que es realitzaran posteriorment en seminaris.
- Coordinació i plantejament de les activitats interdisciplinars entre plàstica i musical.
- Realització d'activitats musicals col·lectives.

Seminaris:

- Espais de treball en grup reduïts (1/2 o 1/3 part del gran grup) supervisat pel professorat on mitjançant anàlisi de documents, resolució de casos o activitats diverses s'aprofundeix en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup.
- Realització dels exercicis i activitats dissenyats en les sessions de gran grup.
- Realització d'exercicis i activitats específiques del treball de seminari.
- Activitats d'exposicions orals, individuals o en grup. Comentarisi crítiques dels resultats.

SORTIDES: Sortides a museus o altres centres artístics i tallers musicals. En el cas de la sortida al Museu de la Música i taller de Gamelan tindrà un cost aproximat de 5 euros per alumne. En el cas que un alumne no pugui realitzar la sortida es proposaran les següents alternatives: fer la sortida en un altre dia, amb un grup diferent del propi, o bé buscar una alternativa a la sortida en format de treball complementari.

COMPRA DE MATERIAL: El professorat pot demanar la compra d'alguns materials per a dur a terme les diferents activitats que tindran un cost aproximat de 10-15 euros.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició en grup	27	1,08	1, 4, 6, 7
Seminaris	41	1,64	1, 2, 8, 9, 12, 13
Tipus: Supervisades			
Activitats tutoritzades	45	1,8	4, 5, 6, 7, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Realització de propostes: teoria i pràctica de l'educació artística: música i visual.	112	4,48	4, 5, 6, 7, 9, 10

Avaluació

- L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes (això es tradueix en faltar com a màxim a 5 sessions de música i 5 sessions de visual), en cas contrari es considerarà no avaluable. Les persones que hagin realitzat totes les tasques d'avaluació però que no hagin complert l'assistència quedaran suspeses.
- Per a poder superar l'assignatura s'han d'haver aprovat cada una de les dues parts de què consta: la d'educació visual i plàstica, i la d'educació musical. La nota final serà la mitja aritmètica entre les dues parts.
- Cal mostrar una actitud compatible amb la professió educativa, desenvolupant competències bàsiques com la participació, la cooperació, l'empatia, l'argumentació i el respecte cap als altres. L'estudiant ha de demostrar ser responsable i rigorós en el treball autònom, mostrar pensament crític i unes conductes que afavoreixen un entorn amable i positiu, democràtic i on es respecten les diferències.
- Cal també, que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.
- L'avaluació es fixarà també en les competències per al treball cooperatiu i en equip, i serà sensible al gènere.
- L'ús dels dispositius electrònics a classe només serà acceptat pel seu ús acadèmic.
- El plagi total o parcial d'una de les activitats d'avaluació i/o la còpia en un prova d'avaluació és motiu directe per suspendre l'assignatura.
- Els lliuraments de les diferents tasques d'avaluació s'han de realitzar el dia marcat o abans, en cap cas s'acceptaran les entregues o els lliuraments posteriors.
- En el cas de música, cal haver superat l'examen escrit per aprovar.
- Les persones amb problemes vocals que els impedeixin cantar, hauran de portar l'informe mèdic que expliqui la situació i es faran adaptacions de l'examen oral. En cas de no portar un diagnòstic, tot i tenir problemes vocals, caldrà fer l'examen i si es suspèn farà mitjana amb la resta de notes.
- La recuperació es podrà aprovar només si s'assoleix una puntuació mínima de 5 (sense arrodoniment). Al mateix temps, la nota màxima que es podrà assolir en la recuperació és de 5. En el cas de música, només optaran a reavaluació les tasques d'avaluació d'examen (oral i continguts), la resta faran mitjana. En el cas de visual, es pactarà amb el/la professor/a en una tutoria individual les tasques a realitzar/millorar per recuperar l'assignatura.

Concreció de les activitats d'avaluació

Tasca d'avaluació	Tipologia d'activitat	Percentatge	Data d'avaluació	Data de reavaluació
Treball Exposició (Bloc I)	Individual	15%	Gener 2023	
Projecte Processos Artístics (Bloc II)	Grupal	15%	Desembre 2022	
Projecte interdisciplinari (Bloc II)	Grupal	10%	Gener 2023	
Projecte educatiu (Bloc III)	Individual	10%	Març 2023	
Reflexions d'articles (Bloc IV)	Individual	4%	Gener 2023	
Treball Museu de la Música (Bloc IV i V)	Grupal	6%	Novembre 2022	
Treball d'assistència a un concert (Bloc IV)	Grupal	3%	Gener 2023	
Prova escrita música (Bloc V i VI)	Individual	20%	Desembre 2022	
Projecte interdisciplinari (Bloc V i VI)	Grupal	7%	Gener 2023	

Prova oral música
(Bloc V)

Individual

10%

Gener 2023

Les tasques
d'avaluació que
estiguin
suspeses es
podran
recuperar durant
l'Abril de 2023.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Bloc I. Art i educació. DIMENSIÓ CULTURAL I PERFORMATIVA	15	0	0	2, 8, 11, 12
Bloc II. Formació en la pràctica de l'art. DIMENSIÓ PRODUCTIVA I PERFORMATIVA	25	0	0	1, 5, 7, 9, 10
Bloc III. L'educació artística a l'escola. DIMENSIÓ DIDÀCTICA: LA INTERVENCIÓ EDUCATIVA	10	0	0	1, 3, 4, 5, 10, 13
Bloc IV Música i educació. DIMENSIÓ CULTURAL	10	0	0	2, 8, 12
Bloc V. Formació en la pràctica musical. DIMENSIÓ PRODUCTIVA I PERCEPTIVA DE LA MÚSICA	30	0	0	5, 6, 7, 9, 10
Bloc VI. L'educació musical a l'escola. DIMENSIÓ DIDÀCTICA DE LA MÚSICA	10	0	0	1, 5, 9, 12, 13

Bibliografia

EDUCACIÓ DE LES ARTS VISUALS

<http://www.uab.cat/servlet/Satellite/el-departament/didactica-de-les-arts-plastiques-1243492964927.html>

Acaso, M., Megías, C. (2017). Art Thinking. Cómo el arte puede transformar la educación. Barcelona: Paidós

Atkinson, D. (2011). Art, Equality and Learning: Pedagogies Against the State. Rotterdam: Sensepublishers

Agra, M. J. (2007). La educación artística en la escuela. Barcelona: Graó

Arnheim, R. (1993). Consideraciones sobre la educación artística. Barcelona. Paidós

Bauman, Z. (2008). Els reptes de l'educació en la modernitat líquida. (Tr. J. Sampere). Barcelona: Arcàdia

- (2008). L'educació en un món de diàspores. Debats d'Educació. Recuperat de:
<https://www.fbofill.cat/publicacions/educacio-en-un-mon-de-diaspores>

Chomsky, N. (2003). Chomsky on democracy education (C.P. Otero, Ed.). New York: Roudledge Falmer.

- (2009). La (des) educación (3ª edición) Barcelona: Crítica.

Efland, A. (2002). Una historia de la educación del arte. Tendencias intelectuales y sociales en la enseñanza de las artes visuales. Barcelona: Paidós.

- (2004). Arte y cognición. La integración de las artes visuales en el currículum. Barcelona: Ed. Octoedro.

Eisner, E. (2004). El arte y la creación de la mente. Barcelona, Paidós

- (2005). Educar la visión artística. Barcelona: Paidós.

Freire, H. (2008). Arte infantil y transformación social. El rapto de Europa. Pensamiento y creación. 13, 23-38

Gardner, H. (1994). Educación artística y desarrollo humano. Barcelona: Paidós.

- (1995). Inteligencias múltiples. La teoría en la práctica. Barcelona: Paidós.

Gompertz, W. (2015). Piensa como un artista. Barcelona: Taurus

Marín, R. (2005). Investigación en Educación Artística. Granada: Univ. de Granada y Sevilla.

Munari, B. (2018). Fantasía. Barcelona: Gustavo Gili.

París, G. (2018). Art i joc, processos de creació a la infància. *Infància*, 225, 37-42.

París, G., i Morón, M. (2019). Quan l'art entra a l'escola la creativitat surt per la finestra. *Guix*, 453, 41-45.

Rodari, G. (2017). Escuela de fantasía. Barcelona: Blackie Books.

Torres, M., Juanola, R. (1998). Dibujar: mirar i pensar. Barcelona: Rosa Sensat.

Ungerer, T. (2019). Així és la vida. Barcelona: Blackie Books.

EDUCACIÓ MUSICAL

Blacking, J. (1994). *Fins a quin punt l'home és music*. Vic: Eumo Editorial.

Bonal, E., Casas, M., Casas, N. (2005). *Diversitat. Cançons, danses... activitats i recursos per a la convivència en la diversitat*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Fundació Bofill. (inclou 2 CDs)

DDAA: Cançons populars i tradicionals a l'escola. Propostes didàctiques i metodològiques. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.

Hargreaves, D.J. (1998). *Música y desarrollo psicológico*. Barcelona: Graó.

Hennessy, S. (1995). *Music 7-11. Developing primary teaching skills*. Londres: Routledge.

Maideu, J. (1996). *Assaig. Cançons i exercicis*. Barcelona: Eumo Editorial.

Malagarriga, T., Valls, A. (2003). *La audición musical en la Educación Infantil*. Barcelona: CEAC (inclou CD).

Swanwick, K. (1991). *Música, pensamiento y educación*. Madrid: Morata y MEC.

Tafari, J. (2006). *¿Se nace musical?*. Barcelona: Graó.

CURRÍCULUM EDUCACIÓ PRIMÀRIA: <http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/primaria/curriculum/>

Programari

En aquesta assignatura no s'utilitza cap programari concret.